

Sygn. akt III CSK 233/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski

w sprawie z wniosku D. M.
przy uczestnictwie K. K., B. K. i A. W.
o dział spadku i zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 lutego 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki B. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 28 lutego 2017 r., sygn. akt I Ca [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, oddala
wniosek wnioskodawczyni o zasądzenie kosztów postępowania
kasacyjnego oraz przyznaje adw. K. W. (Kancelaria Adwokacka
w B.) od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w T. kwotę 3600 zł
(trzy tysiące sześćset zł) z należnym podatkiem od towarów
i usług tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestniczce
B. K. w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w T. w sprawie o dział spadku i zniesienie współwłasności oddalił apelacje od postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 15 lutego 2016 r.

Uczestniczka B. K. wniosła skargę kasacyjną, wskazując, że jest oczywiście uzasadniona, gdyż dokonany podział spadku prowadzi do nieaprobowanego skutku ze względu na przyjętą w społeczeństwie zasadę współzycia społecznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wśród przyczyn kasacyjnych wymienionych w sposób wyczerpujący w art. 398⁹ § 1 k.p.c. nie ma „oczywistej sprzeczności z zasadą sprawiedliwości społecznej”, a ewentualna – przewidziana w tym przepisie - oczywista zasadność skargi musi wynikać *prima facie* z oczywistej zasadności podniesionych w skardze podstaw kasacyjnych. Takiej zasadności skarżąca nie wykazała.

Należy przy tym pamiętać, że ocena naruszenia zasad współzycia społecznego (art. 5 k.c.) należy do sądów *meriti*. Sąd rozpoznający sprawę, oceniając zasadność roszczenia, ocenia też, czy korzystanie z niego nie narusza zasady współzycia społecznego. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym ma ograniczone możliwości w tym zakresie; mógłby zakwestionować oceny Sądów *meriti* tylko wtedy, gdyby były rażąco błędne i krzywdzące.

W judykaturze Sądu Najwyższego pojęcie „zasady współzycia społecznego” było omawiane i analizowane wielokrotnie, zwłaszcza wtedy, gdy Sąd Najwyższy – jako sąd rewizyjny przed 1996 r. – był także sądem *meriti*, w związku z czym rozstrzygał konkretne sprawy, a nie wyłącznie kwestie prawne. W zbiorach urzędowych „Orzecznictwo Sądu Najwyższego” od 1946 r. ukazało się około 150 orzeczeń dotyczących stosowania i wykładni art. 5 k.c. (przedtem art. 3 i 5 przepisów ogólnych prawa cywilnego).

Sąd Najwyższy już jako kasacyjny jednoznacznie i niejednokrotnie podkreślał, że w systemie kasacyjnym stosowanie wykładni i ocena klauzul generalnych, w tym zwłaszcza zasad współzycia społecznego, należy do sądów powszechnych, a ewentualne rozbieżności są naturalne i nieuniknione, każda sprawa jest bowiem inna i oparta na innym, wielokrotnie bardzo skomplikowanym

podłożu faktycznym. Wyjaśnił również, że wielokierunkowość stosowania prawa oraz różnorodność ocen dokonanych w różnych okolicznościach nie stanowi przyczyny kasacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29).

Trzeba podkreślić, że Sąd Apelacyjny, mając na względzie sytuację rodzinną i materialną skarżącej, przekonująco wskazał, dlaczego dokonany podział spadku chroni skarżącą przed koniecznością długoletniego spłacania kwoty wynoszącej prawie 150 000 złotych.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), o kosztach rozstrzygając na podstawie art. 520 § 1 w związku z art. 398²¹, 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c.